

Spis treści

Wprowadzenie	5
I. Teorie umowy społecznej	11
1. Państwo a wolność jednostki	11
2. Minimalne państwo Nozicka	13
3. Zasłona niewiedzy w społeczności pierwotnej według Rawlsa	16
4. Znaczenie instytucji według Rawlsa	18
5. Powstanie państwa i jego funkcje według Buchanana	20
6. Wnioski wynikające z teorii umowy społecznej	23
II. Ewolucyjny rozwój systemów społecznych	26
1. Ewolucyjny rozwój instytucji i państwa prawa	26
2. Sprawiedliwość według Hayeka	31
3. Państwowa polityka społeczna u Hayeka	34
III. Teoria dóbr publicznych	38
1. Zawodność rynku	38
2. Dobra prywatne — dobra publiczne	40
3. Efekty zewnętrzne	43
4. Dobra merytoryczne	46
5. Dostarczanie dóbr publicznych — możliwe mechanizmy	49
IV. Ubezpieczenia społeczne	52
1. Co to są ubezpieczenia społeczne?	52
2. Znaczenie przezroczności na wypadek ryzyka socjalnego	55
3. Przymus w ubezpieczeniach społecznych	58
4. Liberalna krytyka przymusu ubezpieczeniowego	60
5. Solidaryzm w ubezpieczeniach społecznych	62

V. Ubezpieczenia emerytalne	67
1. Przyczyny rozwoju przymusowych ubezpieczeń emerytalnych	67
2. Finansowanie ubezpieczeń emerytalnych	70
2.1. Kapitałowe ubezpieczenia emerytalne	71
2.2. Ubezpieczenia emerytalne finansowane z bieżących składek ludności czynnej zawodowo	73
3. Krytyka przymusowych ubezpieczeń emerytalnych	77
4. Kierunki reform współczesnych systemów emerytalnych	81
VI. Ubezpieczenia na wypadek inwalidztwa oraz śmierci żywiciela rodziny	86
VII. Ubezpieczenia zdrowotne	90
1. Rozwój ubezpieczeń na wypadek choroby	90
2. Na czym polega zawodność mechanizmu rynkowego w opiece zdrowotnej	94
3. Problemy ubezpieczeń przymusowych	96
4. Rola państwa	99
VIII. Ubezpieczenia na wypadek bezrobocia	103
1. Bezrobocie jako socjalne ryzyko ubezpieczeniowe	103
2. Rozwój ubezpieczeń na wypadek bezrobocia	104
3. Teoria i praktyka włączania ryzyka bezrobocia w formułę ubezpieczeniową	107
IX. Polityka wobec rodziny i inwestycje w człowieka	116
1. Ekonomiczne teorie związane z rodziną i posiadaniem dzieci oraz inwestycjami w człowieka	117
1.1. Dziecko a konsumpcja	118
1.2. Jakość dzieci	119
1.3. Teoria międzygeneracyjnych transferów	122
1.4. Wzrost gospodarczy a posiadanie dzieci	124
1.5. Teoria produkcji gospodarstw domowych	126
1.6. Teorie uzupełniające podejścia ekonomiczne	129
2. Instrumenty polityki rodzinnej w świetle założeń teoretycznych i rozwiązań praktycznych	131
2.1. Transfery pieniężne	131
2.2. Świadczenia rzeczowe	141
X. Pomoc społeczna — wsparcie ubogich i walka z biedą	148
1. Walka z biedą w historii Zachodu. Ustawodawstwo ubogich	148
2. Teorie ubóstwa	157

2.1. Bieda jako wynik stosunków między człowiekiem a do- brami (produktami)	158
2.2. Zmiany w wartościowaniu ubóstwa	159
2.3. Teoria uprawnień Sena	160
2.4. Teoria zamkniętego kręgu kryzysu państwa opiekuńcze- go w warunkach kryzysu ekonomicznego	162
3. Prawo do zabezpieczenia minimum egzystencji — prawem człowieka	164
4. Godność człowieka i minimum egzystencji	168
5. Jak zagwarantować prawo człowieka do subsystencji. Prob- lem prawa do pracy	169
6. Odpowiedzialny realizator prawa do minimum egzystencji	172
7. Praktyka realizacji prawa do zabezpieczenia minimum egzy- stencji	174
XI. System wskaźników społecznych do analiz przebiegu proce- sów społeczno-gospodarczych oraz oceny efektywności poli- tyki społecznej	181
1. Nurty w ruchu wskaźników społecznych	181
2. Cele systemu wskaźników społecznych	184
3. System wskaźników społecznych specjalnym rodzajem infor- macji statystycznej	186
4. Konstruowanie systemu wskaźników społecznych	189
XII. Wzory dla Polski na tle zróżnicowania i zmian polityki społecznej w krajach zachodnich	195
1. Ewolucja i zróżnicowanie wzorów zachodnich	195
2. Zmiany polityki społecznej w Polsce	205
Literatura	212
Indeks nazwisk	218
Contens	221